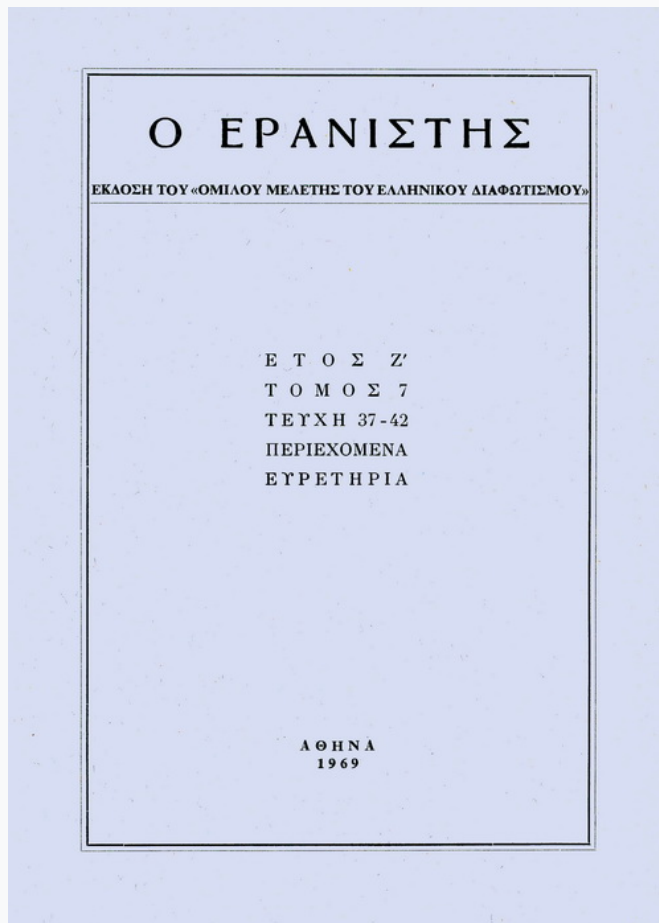

The Gleaner

Vol 7 (1969)

Βιβλιογραφία ελληνικών συμμείκτων (1888-1961)

Κ. Θ. Δημαράς

doi: [10.12681/er.10484](https://doi.org/10.12681/er.10484)

Copyright © 2016, Κ. Θ. Δημαράς

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Δημαράς Κ. Θ. (2016). Βιβλιογραφία ελληνικών συμμείκτων (1888-1961). *The Gleaner*, 7, 113–114.
<https://doi.org/10.12681/er.10484>

Τ Α Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Α

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΙΚΤΩΝ (1888 - 1961)

Με τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐπικειμένης β' ἐκδόσεως τῆς Βιβλιογραφίας Ἑλληνικῶν Συμμείκτων ἀπὸ τὸ Κέντρον Νεοελληνικῶν Ἐρευνῶν Β. Ι. Ε. (ἐπιμέλεια Παν. Μουλλά), ὁ κ. Κ. Θ. Δημαρᾶς εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ παραχωρήσῃ στὸν «Ἐρανοστῆ» πρὸς δημοσίευσήν τὰ προλεγόμενα τοῦ τόμου.

Αἱ ἀκολουθοῦσαι παράγραφοι συνιστοῦν ἄνευ μεταβολῆς τιμῆς τὸ κείμενον τῶν προλεγόμενων τὰ ὁποῖα εἶχα προτάξει εἰς τὴν κατὰ τὸ 1962 γενομένην πρώτην ἔκδοσιν τοῦ παρόντος. Πράγματι δὲν νομίζω ὅτι ἔχω νὰ μεταβάλω τίποτε εἰς αὐτά. Χαίρομαι πάντως διότι ἡ ἀνὰ χεῖρας συναγωγή ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον δημοσίευμα τοῦ τότε νεοσυστάτου ἀκόμῃ Κέντρον μας, ἐκφράζουσα διὰ τοῦ χαρακτήρος καὶ διὰ τῆς εὐρύτητός της τὸ πνεῦμα τῆς ἐθνικῆς ἀπογραφῆς, τὸ ὁποῖον, ἐπὶ μακρόν, θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὰς ἐρεῦνας μας.

Εἶχον ἐλπίσει, κατὰ τὴν πρόδρομον ἐκείνην παρουσίαν, ὅτι θὰ ἐκίνηι τὸ ἐνδιαφέρον τρίτων, προσώπων ἢ ὀργανισμῶν, πρὸς συμπλήρωσίν της. Δυστυχῶς αἱ ὑποδείξεις ὅσαι ἐγένοντο, εἴτε πρὸς τὸν ἐπιμεληθέντα εἴτε πρὸς τὸ Κέντρον, ὑπῆρξαν ὀλίγαι. Δὲν συνάγεται ἐκ τούτου ὅτι τὸ ἔργον δὲν ἔχει ἐλλείψεις· γνωρίζων ὅμως ὅτι ἐπλήρωσεν ἀνάγκην, ὅπως συμπεραίνεται ἀπὸ τὴν πολὺ μεγάλην καὶ συνεχῆ ζήτησίν του μετὰ τὴν ἐξάντησιν τῆς πρώτης, ἔκρινα σκόπιμον νέαν του ἔκδοσιν, ἣτις ἤδη προβαίνει ἀναθεωρηθεῖσα κατὰ τὸ ἐφικτόν. Τὸ σημαντικὸν εἶναι νὰ ὑπάρχουν τὰ τοιαῦτα ἔργα· ἡ σχετικῆ, βαθμιαία πάντως, τελειώσις των εἶναι συνάρτησις τῆς ὑπάρξεώς των : «ἔστιν ἐλπίς ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν ἀγαθὸς ὑπερ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν».

* * *

Ἡ πλημμυρὶς τοῦ ἐντύπου εἶναι ἀπὸ τὰ φαινόμενα τὰ ὁποῖα ὀλονέν καὶ περισσότερον ἀπασχολοῦν ὄσους ἔχουν ἔργον τὴν ἐδραίωσιν καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης. Ὁργάνωσις τῆς τεκμηριώσεως, εὐρετηρίασις, ἐπιτομαί, μηχανογράφησις, ὅλα τὰ μέσα ἀρχίζον νὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ νὰ εὐκολύνουν νέους καὶ ὀρίμους ἐρευνητὰς εἰς τὴν ταχύτεραν προσπέλασιν πρὸς τὸ ἀντικείμενόν των.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν δὲν ἔμεινεν ἀργὴ ἡ ὁμάς τῶν νέων ἐρευνητῶν τοῦ Κ.Ν.Ε. Παράλλῃως πρὸς τὰς ἀτομικὰς ἐνὸς ἐκάστου ἐργασίας, πρὸς τὰς ὁμαδικὰς ἐπιδιώξεις εἰς καθαρῶς ἐρευνητικὸς τομείς (λεξικά, ἐνθυμήσεις κ. ἄ.), οἱ συνεργάται τοῦ Κέντρον ἀφιερῶνον μέρος τοῦ χρόνου των καὶ εἰς ἔργα ἐπιβοηθητικὰ τῆς ἐρεῦνης, ὡς εἶναι ἢ ἀποδελτιώσις περιοδικῶν, αἱ βιβλιογραφίαι κ. ἄ.

Σπανίως τὰ πρόσθετα αὐτὰ σπονδάσματα ἀναλαμβάνονται ἀπὸ ἐν καὶ μόνον ἄτομον : ἡ συνεργασία διὰ τὴν διεκπεραίωσίν των ἀποτελεῖ

προϋπόθεσιν τῆς ἐπιτυχίας των, ἀνεξαρτήτως τῶν ἄλλων λόγων οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλον τὴν συμμετοχὴν πολλῶν εἰς πολλὰ ἔργα. Ἀλλά, κατὰ τὴν τοιαύτην ἐπεξεργασίαν ἀρχίζει νὰ διαγράφεται ἐκ τῆς πείρας ὡς κανῶν ἢ ὑπὸ ἐνὸς διαμόρφωσις τῶν ὑπὸ πλείονων συντελουμένων: εἰς ἐπιμελητῆς, καὶ συνάμα μία προσωπικότης. Αὐτός, τοῦ ὁποίου ἢ προσφορὰ εἶναι ἀσυμμέτρως μεγαλυντέρα ἀπὸ τῶν ἄλλων, θὰ πρέπη καὶ νὰ φέρεται ὡς ὑπεύθυνος εἰς κάθε περίπτωσιν. Κατὰ ταῦτα λοιπόν, ὀρθὸν ἦτο ὁ μικρὸς ἀνὰ χεῖρας δοκιμαστικὸς τόμος νὰ ὀνοματισθῆ ἀπὸ τὸν κύριον ἐργάτην του, τὸν Παναγιώτην Μουλλᾶν.

Τὸ διατὶ ἐθεωρήθη ἐκ τῶν πλέον ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν εἰς τοὺς βοηθητικὸς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης μας ἢ σύνταξις βιβλιογραφίας τῶν ἐλληνικῶν Συμμείκτων, φαίνεται εὐλογον. Τὰ Σύμμεικτα, μὴ ἀνήκοντα εἰς συγκεκριμένον κλάδον τοῦ ἐπιστητοῦ, συστεγάζοντα ἀσχέτους πρὸς ἀλλήλας ζητήσεις, εἶναι ὁ συνηθέστερος δρόμος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐργασίαι χρήσιμοι διαφεύγουν τὴν ἔρευναν. Τὸ πρόβλημα, ἄλλωστε, τῶν Συμμείκτων ἔχει λάβει διεθνῶς διαστάσεις καὶ προκαλεῖ ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι τεῖνον ἀκριβῶς νὰ δαμάσωσιν τὴν ἀδούλωτον αὐτὴν εἰς κάθε διαίρεσιν τοῦ ἐπιστητοῦ ὕλην.

Ἡ γενικὴ ροπή, βεβαίως, ἐκφρασθεῖσα καὶ ἐπισήμως εἰς συνέδρια καὶ εἰδικὰς συναντήσεις, εἶναι νὰ προκρίνεται ἢ δι' ἐνὸς τόμου εἰδικοῦ περιοδικοῦ τιμητικῆ ἀφιέρωσις, κατὰ τρόπον ὥστε τὰ Σύμμεικτα νὰ ἀκολουθοῦν πλέον, ἀπὸ ἀπόψεως εὐρετηριάσεως καὶ βιβλιογραφίσεως, τὴν βασιλικὴν ὁδὸν τῶν περιοδικῶν καὶ ὄχι τὴν σκολιὰν τῶν μεμονωμένων τόμων. Πάντως καὶ τοῦτο εἶναι ἀπίθανον νὰ ἀποτελέσῃ εἰς τὸ μέλλον κανόνα ἄνευ ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ὄλον τὸ βάρος τῶν ἤδη κατὰ καιροῦς καὶ τόπους ἐκδοθέντων τόμων.

Ὁῦτω ἢ ἔκδοσις βιβλιογραφιῶν τῶν Συμμείκτων κατέστη βασικὸν αἴτημα τῆς διεθνοῦς βιβλιογραφίας: ὁ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὰ θέματα αὐτὰ δύναται νὰ συμβουλευθῆ τὸ ἀπαράμιλλον ἔργον τῆς L. - N. Malclès *Les Sources du Travail Bibliographique*, τ. Α', Γενεύη 1950, 275/6 καὶ τὴν *Bibliographie Internationale des Travaux Historiques publiés dans les volumes de «Mélanges» 1880 - 1939*, Παρίσιοι 1955, IX⁽¹⁾. Τὸ ἰδικόν μας δημοσίευμα, συμπληρώνει εὐτυχῶς ὅσα περὶ Ἑλλάδος ἀπαντοῦν εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον⁽²⁾: συνάμα, ὡς πρώτη ἐν Ἑλλάδι ἐκδήλωσις τοῦ Κ.Ν.Ε., ἐκφράζει ἐναργῶς τὴν κατεύθυνσιν αὐτοῦ, ἐπιδιώκοντος νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας ὄχι μόνον ἐνὸς ἐπιστημονικοῦ κλάδου, ἀλλὰ καὶ τὰς γενικὰς τοῦ ἔθνικοῦ ἐπιστημονικοῦ συνόλου.

Κ. Θ. Δ.

(1). Ἐς σημειώσω, ἐπειδὴ γενικῶς διέλαθε τὴν προσοχὴν ἐρευνητῶν οἱ ὅποιοι θὰ ἠδύναντο νὰ ὀφεληθοῦν ἐκ τῆς χρησιμοποίησός της, τὴν ἐργασίαν τῶν Golden καὶ Simches: *Modern French Literature and Language - A bibliography of homage studies*, Χάρβαρτ, 1953.

(2). Τὰ ἀναγραφόμενα ἐκεῖ (σελ. X) περὶ ἀπωλείας ἐλληνικῶν βιβλιοθηκῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου φαινόνται ὑπερβολικά.